

Sygn. akt III AUa 619/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 maja 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń

Spółecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Krystyna Merker
Sędziowie	SSO del. Anna Petri (spr.) SSA Ewelina Kocurek - Grabowska
Protokolant	Beata Kłosek

po rozpoznaniu w dniu 25 maja 2016r. w Katowicach

sprawy z odwołania D. B. (D. B.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o wysokość świadczenia

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w

Gliwicach Ośrodka Zamiejscowego w Rybniku z dnia 2 lutego 2016r. sygn. akt

IX U 558/15

oddala apelację.

/-/SSO del. A.Petri /-/SSA K.Merker /-/SSA E.Kocurek-Grabowska

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 619/16

UZASADNIENIE

Ubezpieczony D. B. wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. z dnia 8 sierpnia 2013r., przyznającej mu prawo do renty

z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 1 września 2013r. na stałe. Ubezpieczony domagał się jej zmiany, poprzez przyznanie prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Argumentował, iż jego stan zdrowia nie uległ poprawie, więc powinien pobierać rentę w dotychczasowej wysokości.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, z uwagi na fakt, iż orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS i komisji lekarskiej ZUS, ubezpieczony nie został uznany za całkowicie niezdolnego do pracy.

Sąd Okręgowy w Gliwicach - Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku wyrokiem z 2 lutego 2014r. oddalił odwołanie.

Na podstawie opinii biegłej specjalisty chorób oczu A. S., Sąd Okręgowy ustalił bowiem, że ubezpieczony nie jest całkowicie niezdolny do pracy, choć ma w znacznym stopniu ograniczoną zdolność do wykonywania pracy zgodnej z posiadanymi kwalifikacjami. Jest on osobą jednooczną. W jednym widzącym oku ma obniżoną, ale użyteczną ostrość wzroku do bliży i do dali oraz zawężone, ale użyteczne pole widzenia. Dodatkowo widzenie utrudnia oczopląs.

Na skutek apelacji ubezpieczonego Sąd Apelacyjny w Katowicach wyrokiem z 23 kwietnia 2015r. uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd II instancji podniósł, że poza sporem pozostaje, że ubezpieczony pobierał do 31 sierpnia 2008r. rentę socjalną, a następnie - do 31 sierpnia 2013r. - rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy spowodowanej ślepotą oka lewego oraz niedowidzeniem oka prawego, przyznaną w oparciu o opinię biegłego lekarza okulisty wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku z 15 czerwca 2009r., wydanym w sprawie o sygn. IX U 4095/08. W tej sytuacji, istota sporu w niniejszej sprawie sprowadza się do rozstrzygnięcia przy ponownym rozpoznaniu sprawy, po zgromadzeniu całości akt rentowych i akt powołanej wyżej sprawy, w oparciu o opinię biegłego, czy po dniu 30 sierpnia 2013r. nastąpiła istotna poprawa w stanie zdrowia ubezpieczonego w relacji do badania przez biegłego lekarza przeprowadzonego w poprzedniej sprawie ubezpieczonego o rentę, a jeśli tak, to na czym ona polega, w przeciwnym razie - do kiedy będzie trwała jego dalsza, całkowita niezdolność do pracy w rozumieniu art. 12 ust. 2 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Wyrokiem z dnia 2 lutego 2016r. Sąd Okręgowy w Gliwicach Ośrodek zamiejscowy w Rybniku zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy na dalszy okres od 1 września 2013r. do 31 sierpnia 2018r.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy i uzupełnieniu materiału dowodowego, zgodnie z zaleceniami Sądu odwoławczego, Sąd I instancji ustalił, iż ubezpieczony urodził się (...). Ma wykształcenie średnie techniczne. Jest zatrudniony na pół etatu, jako administrator sieci dostępowej. W okresie od 10 października 2003r. do 31 sierpnia 2008r. pobierał rentę socjalną, a od 1 września 2008r. do 31 sierpnia 2013r. - rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy spowodowanej ślepotą oka lewego oraz niedowidzeniem oka prawego, przyznaną mu wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach - Ośrodka Zamiejscowego w Rybniku wyrokiem z 15 czerwca 2009r., wydanym w sprawie o sygn. akt IX U 4095/08, na podstawie opinii biegłego specjalisty chorób oczu - lek. med. M. K., który uznał go za całkowicie niezdolnego do pracy z przyczyn okulistycznych, wskazując na istotne pogorszenie się jego stanu zdrowia po wykonaniu kolejnego zabiegu operacyjnego we wrześniu 2008r., polegające na wzroście i utrzymywaniu się wysokiego ciśnienia śródgałkowego oka lewego, niepoddającego się leczeniu farmakologicznemu.

W dniu 22 maja 2013r. ubezpieczony złożył wniosek o prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy na dalszy okres. Orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS z dnia 28 czerwca 2013r. i komisji lekarskiej ZUS z dnia 2 sierpnia 2013r. uznano,

iż ubezpieczony jest obecnie jedynie częściowo, trwale niezdolny do pracy.

Na podstawie opinii biegłej specjalisty chorób oczu - L. J.,

Sąd I instancji ustalił, iż ubezpieczony jest nadal całkowicie niezdolny do pracy

po 31 sierpnia 2013r. Nie nastąpiła u niego istotna poprawa w stosunku do badania przeprowadzonego w dniu 11 grudnia 2008r., gdyż parametry widzenia i stan oczu pogorszyły się. Biegła rozpoznała u niego bezsoczewkowość po operacji zaćmy wrodzonej, jaskrę wtórną, stan po licznych zabiegach przeciwjaskrowych, wysoką nadwzroczność, niedowidzenie, oczopląs, zez zbieżny obu oczu, podejrzenie ciała obcego w kącie tęczęwkowo-rogówkowym, proliferacje pozapalne w szklistce oka prawego, jaskrę dokonaną oka lewego (kredowo-bładą tarczę nerwu II) i ślepotę oka prawego.

Biegła wskazała, iż u ubezpieczonego ostrość wzroku do dali okiem prawym

w najlepszej korekcji wynosi 0,3 fere (norma 1,0). Do bliży z korekcją widzi okiem prawym 1,25=4 od góry (norma 1 rząd), bez korekcji okiem prawym do bliży nie czyta. Pole widzenia wykazuje obniżenie proggu czułości siatkówki, 2 duże mroczki bezwzględne w kwadracie górnym i dolno-nosowym w zakresie 40-50 stopni, liczne okrężne mroczki względne

w zakresie 15-30 stopni od centrum, a w kwadracie skroniowym mroczki względne dochodzące do centrum. Duża ilość mroczków względnych oraz niski próg czułości siatkówki w polu widzenia znacznie utrudnia widzenie okiem prawym. Z uwagi na zagrożenie postępowaniem zmian jaskrowych w jedynym widzącym oku, ubezpieczony nie powinien długo pracować wzrokiem do bliży. Winien również unikać wysiłków z powodu bezsoczewkowości

i związanego z tym ryzyka odwarstwiania siatkówki. Z uwagi na niskie parametry wzroku, jak i powyższe zagrożenia, ubezpieczony jest całkowicie niezdolny do pracy.

Organ rentowy potwierdził ocenę stanu zdrowia ubezpieczonego, dokonaną przez biegłą, iż do poprawy stanu zdrowia od 2008r. nie doszło. Wniósł jednak o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego okulisty podnosząc, iż wniosek końcowy biegłej

L. J. pozostaje w sprzeczności z faktyczną możliwością świadczenia przez ubezpieczonego pracy i wynika z odniesienia aktualnego stanu zdrowia do stanu z 2008r., zamiast do możliwości wykonywania pracy. Sąd Okręgowy oddalił wniosek organu rentowego, wobec wyjaśnienia wszystkich istotnych w sprawie okoliczności.

Sąd I instancji uznał, że odwołanie zasługuje na uwzględnienie. Dokonując kwalifikacji prawnej żądania ubezpieczonego, wskazał, że zgodnie z art. 12 ust. 3 ustawy

z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

(t.j. Dz.U. z 2015r., poz. 748 z późn. zm.), całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy. Sąd podzielił opinię biegłej sądowej specjalisty z zakresu chorób oczu lek. med. L. J., z której wynika,

iż z przyczyn okulistycznych, ubezpieczony jest nadal po 31 sierpnia 2013r. całkowicie niezdolny do pracy. Opinię biegłej Sąd ten uznał za przekonywującą, jako wydaną w oparciu o fachową wiedzę, po przeanalizowaniu historii choroby ubezpieczonego, analizie akt sprawy IX U 4095/08 i badaniu ubezpieczonego.

Sąd Okręgowy uznał zastrzeżenia organu rentowego za bezzasadne, gdyż sprowadzały się one do stwierdzenia, że ubezpieczony stale pozostaje w zatrudnieniu, a biegła wywodzi jego całkowitą niezdolność do pracy jedynie z braku poprawy od 2008r. Ten aspekt był tymczasem istotny dla rozstrzygnięcia i wynikał z wytycznych Sądu Apelacyjnego.

Biegła L. J. wyraźnie przy tym wskazała, iż u ubezpieczonego nie nastąpiła istotna poprawa w stanie zdrowia od przeprowadzenia ostatniego badania z 11 grudnia 2008r.,

a wręcz parametry widzenia i stan oczu pogorszyły się. Okoliczności tej nie przeczy również organ rentowy, potwierdzając w piśmie z 9 grudnia 2015r., iż nie doszło do poprawy stanu zdrowia od 2008r.

Sąd I instancji nie podzielił opinii biegłej jedynie w zakresie długości trwania całkowitej niezdolności do pracy, uznając, iż młody wiek ubezpieczonego, rodzaj schorzenia oraz możliwy postęp medycyny w tej dziedzinie, nie uzasadniają ustalenia trwałej niezdolności do pracy i przyjął 5-letni okres całkowitej niezdolności do pracy.

Sąd Okręgowy powołał się na treść art. 107 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społeczny, po myśli którego prawo do świadczeń uzależnionych od niezdolności do pracy oraz wysokość tych świadczeń ulega zmianie, jeżeli w wyniku badania lekarskiego, przeprowadzonego na wniosek lub z urzędu, ustalono zmianę stopnia niezdolności do pracy, brak tej niezdolności lub jej ponowne powstanie.

Skoro zatem, nie ustalono istotnej poprawy w stanie zdrowia ubezpieczonego, przeto z mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., Sąd I instancji zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonemu prawo do dochodzonego świadczenia.

Apelację od tego wyroku wniósł organ rentowy.

Apelujący domagał się zmiany zaskarżonego wyroku i oddalenia odwołania albo uchylenia go i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Zarzucił temu wyrokowi:

- naruszenie przepisów prawa materialnego - art. 57 w związku z art. 12 ust. 3 ustawy emerytalnej, poprzez błędne przyjęcie, że ubezpieczony jest całkowicie niezdolny do pracy i z tego tytułu przysługuje mu prawo do renty;

- naruszenie przepisów prawa procesowego - art. 241 k.p.c., mające istotny wpływ na wynik postępowania i niewyjaśnienie rzeczywistego stanu zdrowia ubezpieczonego, poprzez niedopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego specjalisty z zakresu chorób oczu.

Organ rentowy nie zgodził się z wyrokiem Sądu I instancji, argumentując, iż oparto go wyłącznie na opinii okulisty z listopada 2015r. Sąd nie uwzględnił natomiast opinii pierwszego biegłego okulisty, który zgodnie z ustawowymi kryteriami ustalania niezdolności do pracy, odniósł stan okulistyczny do możliwości wykonywania pracy. Organ rentowy przyznał, iż stan okulistyczny ubezpieczonego pod względem parametrów widzenia istotnych dla wykonywania pracy, nie uległ poprawie od 2008r., ponieważ nie uległ on istotnej zmianie od daty wejścia w ubezpieczenie społeczne. Stan zdrowia istniejący w 2008r. i w 2013r.,

tj. w dacie wydania zaskarżonej decyzji, został wniesiony do ubezpieczenia, co całkowicie pominął Sąd I instancji. Tymczasem ubezpieczony jest od 1996r. uznawany przez ZUS

za osobę całkowicie niezdolną do pracy od urodzenia z przyczyn okulistycznych.

Ma orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności na stałe od 2011r. i z tego też powodu, pobierał rentę socjalną. Także wydając opinię w poprzedniej sprawie ubezpieczonego o rentę, biegły M. K. wskazał w opinii z 11 grudnia 2008r., że całkowita niezdolność ubezpieczonego do pracy istnieje od 1998r., tzn., że wystąpiła przed objęciem go ubezpieczeniem społecznym.

Apelujący zauważył, iż jak wynika z ustaleń powołanych w toku postępowania biegłych, ciśnienie śródgałkowe w lewym oku ubezpieczonego nie jest już podwyższone, tzn., że przyczyna pogorszenia jego stanu zdrowia, na które powoływał się Sąd w sprawie

sygn. akt IX U 4095/08, już nie istnieje, co oznacza, że w tym zakresie doszło do poprawy. Fakt ten nie był akcentowany przez biegłych ze względu na jego niewielką istotność dla zdolności widzenia.

Apelujący podkreślił, iż ubezpieczony podjął w 2004r. pracę na stanowisku administratora sieci dostępowej w niepełnym wymiarze czasu pracy i kontynuuje ją do chwili obecnej. Praca ta była i jest podstawą ubezpieczenia społecznego. Od momentu podjęcia pracy i rozpoczęcia podlegania ubezpieczeniu społecznemu, nie zaszła potrzeba jakiegokolwiek ograniczenia jej zakresu, gdyż nie uzasadnia tego stan zdrowia ubezpieczonego. Jak wynika z dokumentacji medycznej, w okresie poprzedzającym podjęcie zatrudnienia ostrość widzenia oka prawego wahała się w granicach VOP = 5/16- 5/12, tj. 0,312 - 0,416 (zapisy szpitalne z lat 2001-2003) przy praktycznie ślepych oku lewym.

W 2008r. VOP=0,4 i taka sama ostrość wzroku istniała w dacie składania wniosku rentowego w 2013r. (tak zaświadczenie o stanie zdrowia Ng) oraz w dacie badania przez lekarzy ZUS (opinia konsultanta okulisty). Wynika z tego jednoznacznie, że ostrość widzenia jednym widzącym okiem jest cały czas identyczna (VOP= 0,4), jak w okresie wejścia

do ubezpieczenia i z tego też powodu, zdolność ubezpieczonego do pracy nie zmieniła się od czasu jej podjęcia.

Organ rentowy ponowił oddalony przez Sąd I instancji wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii innego lekarza okulisty, celem wyjaśnienia rzeczywistego stanu zdrowia ubezpieczonego z uwzględnieniem przedstawionych przez niego zarzutów.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd odwoławczy uznaje za własne ustalenia poczynione przez Sąd I instancji i w pełni podziela dokonaną na ich podstawie ocenę prawną zasadności odwołania ubezpieczonego.

Definicję niezdolności do pracy zawiera prawidłowo powołany przez Sąd I instancji przepis art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2015r., poz. 748 z późn. zm.), zwanej dalej ustawą emerytalną, który stanowi, iż niezdolną do pracy w rozumieniu ustawy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu.

Po myśli art. 12 ust. 2 tej ustawy, całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy. Z mocy art. 12 ust. 3 tej ustawy, częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Nietrafne są zarzuty organu rentowego, zgodnie z którymi niezdolność ubezpieczonego do pracy istnieje od 1996r., to znaczy, powstała przed rozpoczęciem podlegania przez niego ubezpieczeniom społecznym i potem nie ulegała już istotnemu pogorszeniu. Okoliczność ta została bowiem przesądzona już prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach - Ośrodka Zamiejscowego w Rybniku z 15 czerwca 2009r., wydanym w sprawie o sygn. Akt IX U 4095/08, którym przyznano mu prawo do renty

z tytułu całkowitej niezdolności do pracy na okres 5 lat, począwszy od 1 września 2008r. Podstawą tego rozstrzygnięcia była opinia biegłego sądowego specjalisty chorób oczu lek. med. M. K., zgodnie z którą stan zdrowia ubezpieczonego uległ istotnemu pogorszeniu w okresie jego zatrudnienia, tj. podlegania ubezpieczeniu społecznemu. Doszło do niego na skutek zabiegu operacyjnego, przeprowadzonego we wrześniu 2008r., który spowodował wzrost i utrzymywanie się wysokiego ciśnienia śródgałkowego oka lewego, nie poddającego się leczeniu farmakologicznemu. Jak wynika przy tym z motywów wyroku Sądu Najwyższego z dnia 29 marca 2012r. (I UK 339/11), w oparciu o treść art. 365 § 1 k.p.c., sąd jest związany nie tylko wyrokiem wydanym w innej sprawie, ale także ustaleniami faktycznymi, stanowiącymi podstawę prawomocnego rozstrzygnięcia. W ramach tych wiążących Sąd rozpoznający obecnie sprawę ustaleń, należy przyjąć, iż w okresie ubezpieczenia doszło do istotnego pogorszenia stanu zdrowia ubezpieczonego. W tej sytuacji, zarzut apelującego „wniesienia” niezdolności do ubezpieczenia, okazał się bezzasadny.

Konkluzja Sądu I instancji o dalszej całkowitej niezdolności ubezpieczonego do pracy jest w pełni uzasadniona. Okoliczność ta wynikała z już z faktu przyznania ubezpieczonemu na stałe od 1 października 2003r. renty socjalnej na podstawie art. 4 ust. 1 ustawy z dnia

27 czerwca 2003r. o rencie socjalnej (Dz. U. nr 135, poz. 1268 z późn. zm.), co oznaczało, iż organ rentowy sam uznał, iż ubezpieczony będzie stale całkowicie niezdolny do pracy.

Ten rodzaj niezdolności ubezpieczonego do pracy potwierdził też lekarz orzecznik ZUS i lekarz konsultant ZUS w 2008r., gdy rozpoznawano poprzedni wniosek ubezpieczonego o rentę. W toku niniejszego postępowania dalsza całkowita niezdolność ubezpieczonego

do pracy od 1 września 2013r. została potwierdzona opinią biegłej specjalisty z zakresu okulistyki L. J.. Całkowitą niezdolność ubezpieczonego do pracy wywodziła ona z bezsoczewkowości po operacji zaćmy wrodzonej, jaskry wtórnej, stanu

po licznych zabiegach przeciwjaskrowych, wysokiej nadwzroczności, niedowidzenia, oczopląsu, zeza zbieżnego obu oczu, podejrzenia ciała obcego w kącie tęczówkowo-rogowkowym, proliferacji pozapalnej w szklistce oka prawego, jaskry dokonanej oka lewego i ślepoty oka prawego.

Jak podkreślił przy tym Sąd II instancji, rozpoznając apelację ubezpieczonego w niniejszej sprawie, istotę sporu stanowiło przede wszystkim ustalenie, czy doszło do istotnej poprawy w stanie zdrowia ubezpieczonego w stosunku do badania przeprowadzonego w dniu 11 grudnia 2008r. Stosownie do treści art. 386 § 6 k.p.c., ocena prawa i wskazania tego Sądu wiążą zarówno Sąd I, jak i II instancji przy ponownym rozpoznaniu sprawy. Brak poprawy stanu zdrowia ubezpieczonego został tymczasem przyznany wyraźnie przez samego apelującego. Ponadto z opinii obydwu biegłych specjalistów z zakresu okulistyki, wydanych w niniejszej sprawie, wynika w sposób

niebudzący najmniejszych wątpliwości, nie tylko brak poprawy stanu zdrowia ubezpieczonego, ale wręcz jego dalsze pogorszenie. Biegła A. S. wskazała bowiem na taką samą ostrość jego wzroku, jak podczas badania w 2008r., ale podkreśliła bardziej zawężone obecnie pole widzenia i brak rokowań do poprawy, lecz do pogorszenia

w tym zakresie. Biegła L. J. wskazała natomiast, iż zarówno parametry widzenia, jak i stan oczu ubezpieczonego uległ pogorszeniu. Tym samym, wniosek Sądu Okręgowego o dalszej całkowitej niezdolności ubezpieczonego do pracy po 1 września 2013r., był w pełni uprawniony. Wobec spójnych opinii biegłych w zakresie braku poprawy jego stanu zdrowia, w porównaniu ze stanem, który w 2008r. był podstawą przyznania

mu renty i potwierdzenia tej okoliczności przez apelującego, nie zachodziła potrzeba uzupełniania postępowania dowodowego o opinię kolejnych biegłych sądowych. Brak poprawy stanu zdrowia ubezpieczonego uzasadniał tym samym przyznanie mu przez Sąd

I instancji renty w dotychczasowej wysokości. Akcentowany przez apelującego fakt świadczenia przez ubezpieczonego na pół etatu pracy od 15 marca 2004r., a zatem zarówno

w czasie pobierania renty socjalnej, jak i dotychczasowej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, pozostaje przy tym bez znaczenia, z uwagi na dostosowanie warunków pracy do stanu jego wzroku. W tej sytuacji, Sąd I instancji miał pełne podstawy do przyznania ubezpieczonemu renty z tytułu niezdolności do pracy na dotychczasowym poziomie.

Mając powyższe na względzie, na mocy art. 385 k.p.c., apelację organu rentowego jako bezzasadną, należało oddalić.

/-/SSO del. A.Petri /-/SSA K.Merker /-/SSA E.Kocurek-Grabowska

Sędzia Przewodniczący Sędzia

JR